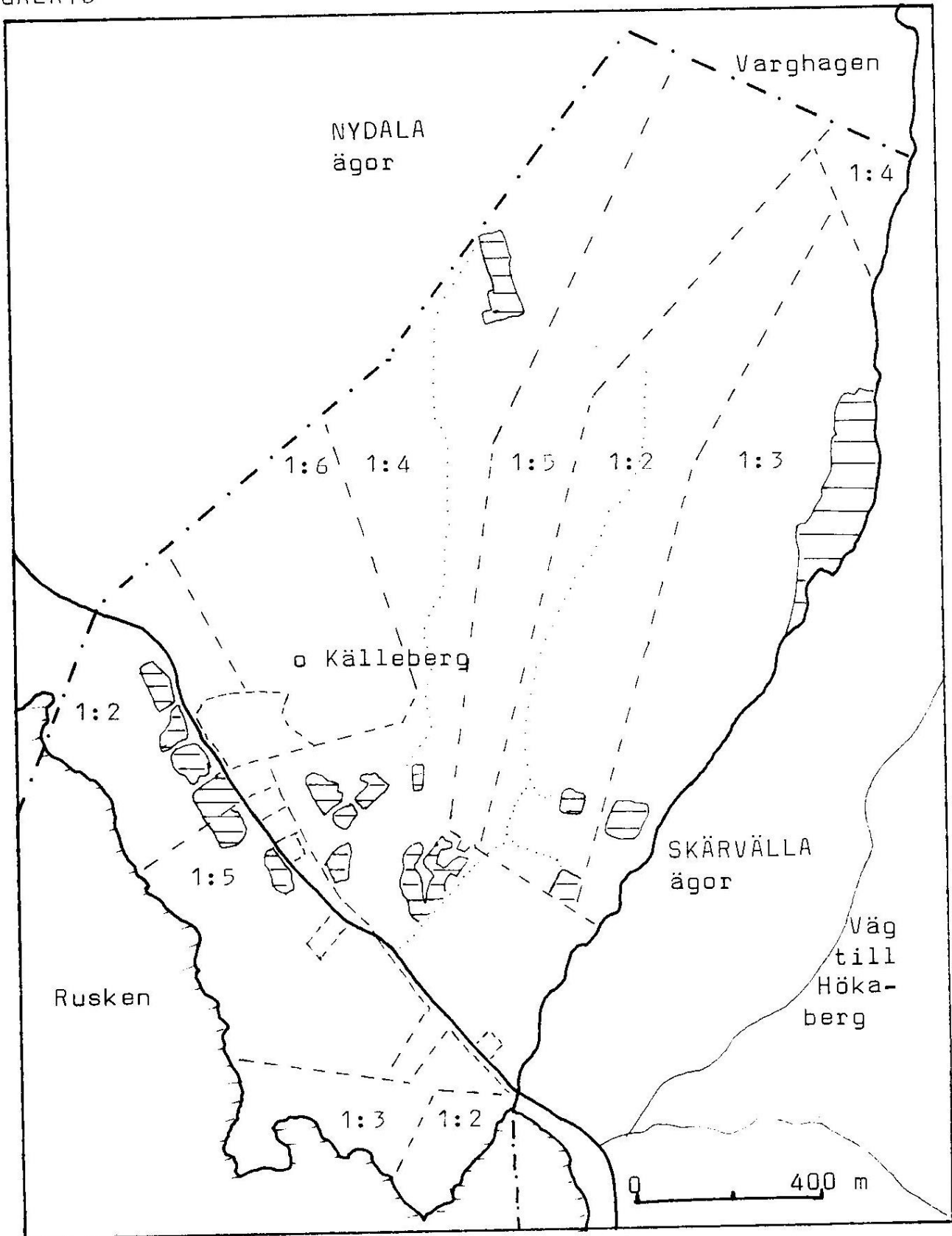

GÅERYD

1 mantal frälse Gåeryd är en gammal gård i Nydala. I förhållande till åldern är ägora inte vidsträckta, men det kan bero på att gården ända till 1880 legat inom

Nydala herrgårds rå och rör. Herrgården kunde alltså bestämma ägovidden.

Ortnamnets betydelse kan vara tveksam. Det skrevs 1329 Gudwaryd och 1571 Guwaritt. Uttalet är Gôere, fast vi ibland gör oss till och uttalar namnet, som det står på kartan. Möjligen kan det betyda Gudvars röjning.

1329 sägs i ett brev, att munkarna före 1288 innehaft nyodlingar i Gåeryd. Gården bör därför härstamma från 1100- eller 1200-talets första hälft. I Nydala var ju öde mark, när munkarna kom 1143. I Gåeryd bodde under "förlänningstiden" rättaren på Nydala. Med rättare menades väl då närmast fogden eller befallningsmannen. Han torde ha njutit avkastningen av Gåeryd i lön.

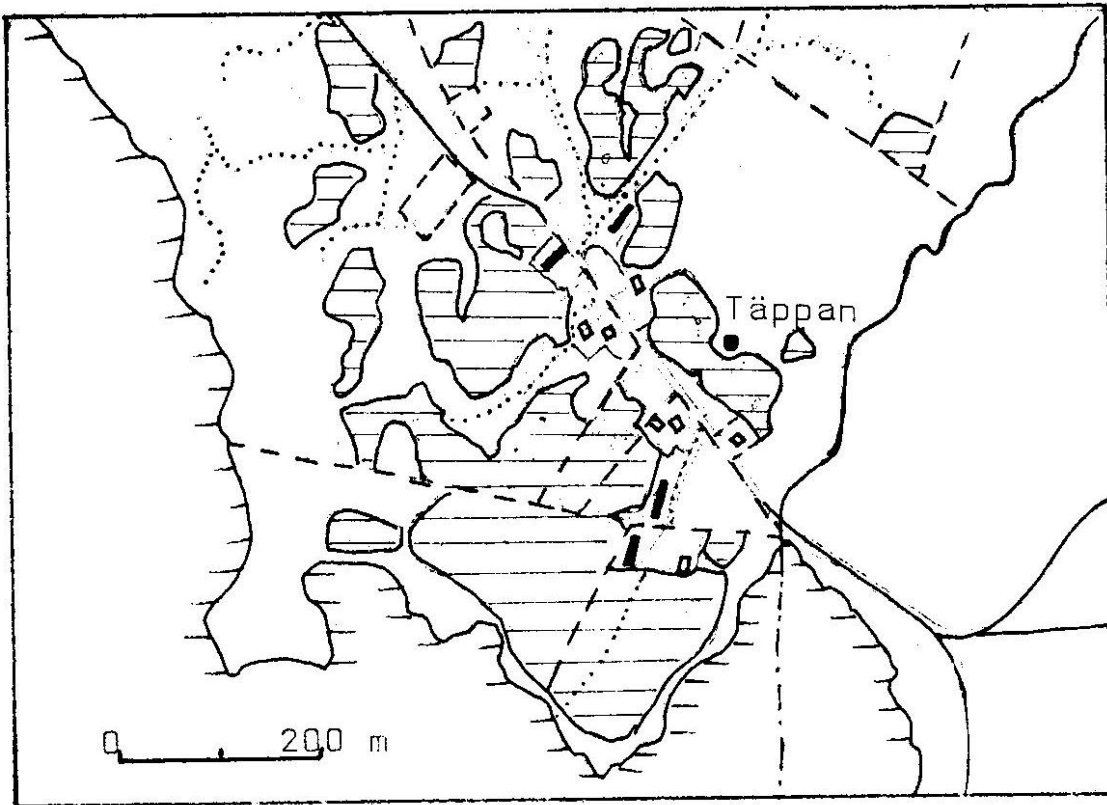
Förkastningsbranten från Gåeryd till Tockåsavägen har en för trakten mycket rik flora. Området från Gostad till ägo gränsen i norr har genom länsstyrelsens försorg blivit fridlyst som ett naturvårdsobjekt. Hur det i framtiden kommer att utveckla sig återstår att se. Det blir ju alltid stora förändringar, när man upphör att beta ett område. Buskarna växer snabbt, att röja buskar är kostsamt. Viktigare än betandet var kanske de spår, som djuren gjorde i markytan vid "klöveträd", som blottade jorden och gjorde det lättare för frön att gro. Men än så länge är det ju mycket vackert på våren.

Nordväst om ladugården på 1:5, mitt i åkern, ligger "Linnekullen". Den är bevuxen med gamla hamlade lindar, markvegetationen är artrik - och utsikten över sjön tilltalande. Även uppifrån höjderna vid gamla soldattorpet är utsikten över sjön betagande. Visserligen är detta med skönhetsupplevelse subjektivt, men vissa gemensamma uppfattningar har väl folk ändå, fast de är svåra att definiera.

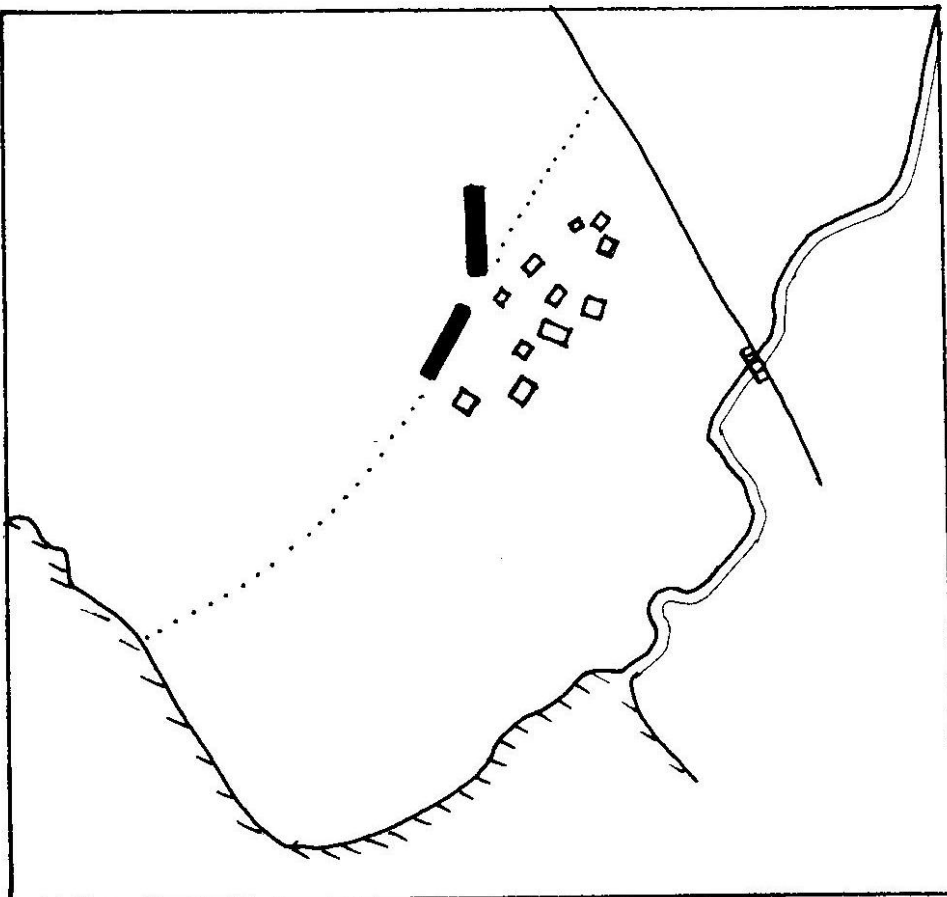
Före skiftet 1882 låg husen i byn samlade vid nuvarande Nils Johannessons gård, 1:2. Det synes som om var lagård var gemensam för två brukare.

Gamla soldattorpet låg i täppan 100 meter öster om böningshuset på 1:4. Det kallades då Täppan. Vid skiftet flyttades det upp på berget öster om Gostad. Det fick då Det romantiska namnet Brahehus, eftersom läget på höjdkammen faktiskt erinrar om samma terräng som finns vid Brahehus, fast i mindre skala.

NUVARANDE BYAKÄRNAN I GÅERYD

HUSENS LÄGE FÖRE SKIFTET

Omkring 1740 när hovjunkaren Johan Gustav Linroth köpte Nydala av Ulrik Alexander Stromberg upprättades en karta över rågångarna kring Nydala herrgård. Därifrån är nedanstående skiss över bl a Gåeryds soldattorps läge hämtad.

Vid skiftet 1882 låg Oxhagen längst i norr mellan Varghagen och Östanskog. Kohagen sträckte sig från Oxhagen ner mot soldattorpet. Byns areal var då i hektar

Gård	Ägare	åker	äng	avrösningsjord
A	J A Johannesson	4,50	15,86	27,34
B	C G Andersson	5,99	8,43	20,77
C	A Hansson	4,01	15,12	30,76
C	J A Sahlberg	4,75	13,92	23,96
Soldattorpet		1,17	4,87	12,43

Hela byns areal utgjorde således 194 hektar.

ÅBOR I GÅERYD

1545	Nils i Gåeryd är rättare och därför fri för utlagor, men när han inte är rättare mer utgår det av hans gård smör 4 pund och i gästning 8 kungshästar		
1560	bodde fortfarande rättaren i Gåeryd		
1671	Lasse		
1612-1616	Eskil	1613-1616	Ebbe Jöns

- 1627 Olof Stråles länsman Nils Eskilsson
Vid tinget 5/6 1643 vittnade lagläsaren i Väst-
ra härad Nils Eskilsson, att den tid han var
fogde åt Olof Stråle på Nydala, klandrade han
på torpet Timmerhult, efter det var hävdad
till Järnbo.
- 1630-1650 Nils Eskilsson, som var släkt med Olof Ruuth i
Dala. Vid tinget 11/10 1642 vittnade Nils Es-
kilsson i Gåeryd, en fällegammal man om sina 90
år, efter sin fars och farfars ord om torpet
Timmerhult. Nilsas fader Eskil hade berättat,
att Peder Ivarsson gav för Timmerhult en ask
honung till fogden Lars Larsson på Nydala.
Nils Eskilsson hade en son Sven Nilsson i Långö
och en son Måns Nilsson i Lönnåsen
- 1644-1648 Anders Persson
- 1650-1655 änkan Ingegerd, 1651 drängen Jon och pigan Ka-
rin
- 1652 Änkan Ingrid, drängen Måns och pigan Gunnel
- 1662-1687 Jöns Nilsson. 1675-1687 nämnes även hustrun
- 1684 26/9 pantsatte Peder Gudmundsson Strömbergs än-
ka Karin Törnesköld Gåeryd till befallnings-
mannen Assar Starkman.
- 1686 Gudmund Persson
- 1691-1694 Måns och hustrun, son, piga
Tore och hustrun, utan bruk och utfattig
drängen Anders, pigan Elin
- 1700 Måns och hustrun, 1701-1703 änkan Lisbet
- 1700-1703 Anders och hustrun, dr Jur, p Maja, p Anna
- 1711-1712 Måns. Stämd 20/2 1711 för kyrkbuller
- 1717 Måns Måns
- 1715-1722 Måns Jonsson, som 1722 bott 7 år i Gåeryd ålades
betala 24 daler för husröta eller nybygga
24/3 1723 var han instämd av Jonas Bengtsson i
Fryele om skuldfodran för 2 par oxar
14/6 1722 hade Daniel Jonsson i Ekhult instämt
Jon Jonsson i Bodaryd och Måns Jonsson i Gåeryd
om lösen av arvejord i Bodaryd
24/10 1733 flyttade Måns Jonsson till Hättebo
- 1729 Jon och hustrun, Jöns och hustrun, Jon ogift
system Sara
- 1740 Anders, Jöns, Måns

Vid tinget 26/10 1724 avlade Johan Andersson i Gåeryd våda-ed i anledning av eldsvåda i en bod på hans gård

Tingsrätten förordnade 1/6 1733 Måns Månsson i Gåeryd till förmyndare för avlidne Johan Dahlgrens barn i Stockholm. 11/2 1740 begärde Måns Månsson att för fattigdoms skull bli befriad. I stället förordnades Anders Persson i Hult, som är barnens närmaste anförvant. Måns Månsson avled 3/8 1766 och bouppteckning förrättades 10/9 1766. Han hade då tre omyndiga barn, för vilka Jaen Johansson i Gåeryd förordnades till förmyndare.

Jon Jönsson brukade från 1729 i Gåeryd. Bouppteckning efter hans första hustru Annika Jonsdotter förrättades 7/11 1763. De hade en dotter Elin, född 1736. Jon gifte om sig med Maja, som levde ännu 1770.

1755 Per Jonsson	Per Håkansson	Jon och modern	Kers-
Måns Månsson	och Karin Persdotter		tin